

ראיון עבודה הוא השלב שבו המועמד מגיע על מנת למכור את עצמו לחברה. זהו הליך מכירה לכל דבר, ולכן אסור להקל בו ראש ויש להתכונן אליו כמו לכל תהליך מכירה חשוב. המוכר מגיע למכור לא פחות ולא יותר – את עצמו כעובד.

בספר "Dogs Sales" מסדרת הספרים של אבא עשיר אבא עני, כותב המחבר שאין זה חשוב עד כמה אתה טוב וכמה אתה חכם, לא ניתן לעשות הצגה טובה בלי חזרות והכנות. מחבר ספר זה נותן כדוגמה את נשיא ארצות הברית אברהם לינקולן שלא היה אדם חסר כישרונות ובכל זאת היה לומד את הטקסט הנדרש להופעות שלו במשך ימים שלמים, ומתייעץ עם עוזריו על האופן שבו הוא יציג את דבריו. הוא היה מקיים חזרות מול חברים לפני ההצגה הרשמית. מעניין לדעת שגם אנשים שיודעים למכור היטב מוצרים שונים, מתקשים ברגע שהם צריכים למכור את עצמם. כל אחד מאיתנו חייב להתכונן ולעשות חזרות במידה והוא רוצה לעבור בהצלחה את הראיון.

הדרישות העיקריות והמטרה של תוכנית ההכנה לראיון עבודה מטרתה העיקרית של תוכנית ההכנה לראיון עבודה היא להכשיר אתכם להיות מוכנים בכל רגע לראיונות עבודה. כמועמדים למקום עבודה, אין לכם את הפריווילגיה לפספס ראיונות מכיוון שאותה חברה כבר לא תזמן אותכם שנית. לכן, חשוב להתייחס לכל ראיון שתזמנו אליו, כאילו היה הוא הראיון האחרון. תוכנית ההכנה לראיונות עבודה צריכה להיות ברורה, קצרה ומדויקת וכוללת משימות ותאריכים. מטרת המאמר היא להכין מהנדסים לראיון, קרי להבטיח שהמועמד ידע מה עושים לפני הראיון ובזמן הראיון.

סוגים שונים של ראיונות עבודה
בחברת הייטק ממוצעת תהליך הגיוס כולל כ-3 ראיונות עבודה בסדר הבא:
- ראיון עם מנהל פרויקט ו/או עם מפתח בכיר.
- ראיון עם מנהל בכיר יותר: בחברות גדולות יהיה זה בדרך כלל מנהל קבוצה או מחלקה. בחברות קטנות יותר יהיה זה מנהל פיתוח כללי.
- ראיון עם נציג או מנהל של אגף כוח אדם.
שני הראיונות הראשונים הם בעיקר ראיונות טכניים והם הקריטיים ביותר בתהליך זה. בזמן הראיון מהנדסים מנסים בודקים את רמת הידע המקצועי שלכם, וכיצד אתם יכולים להתחבר לקבוצה שלהם מהבחינה האישית. בחברות הייטק זהו קריטריון לא פחות חשוב ממידע טכני, יחסי האנוש והיכולת להסתדר ולעבוד בקבוצה.
הראיון השלישי גם הוא מאוד חשוב. במהלך ראיון זה בודקים את המועמד כפרסונה מבחינת האישיות, בודקים מוטיבציה ורצון לעבוד דווקא בחברה זאת וכן דברים נוספים מסוג זה. חשוב להיות נחמד ופתוח ולא לומר דברים מיותרים שלא ברור כיצד הם יובנו.

המבנה של ראיון העבודה המקצועי ראשית, נתאר מהו למעשה ראיון עבודה מקצועי בחברת הייטק ולאחר מכן יהיה קל יותר להבין כיצד נכון להתכונן לזה.
ראיון עבודה ממוצע אורך בין 90 - 40 דקות והוא נחלק לשלושה חלקים עיקריים:
1. מבוא
2. חלק טכני
3. דיון על תהליך ההמשך, שאלות מצד המועמד ואפילו דיון על ציפיות שכר.

- המבוא אורך בערך 10-15 דקות. בחלק זה המראיין מסביר בדרך כלל על אודות החברה ועל אופי

התפקיד הנדרש. הוא גם מסביר את סדר הראיון ואת תהליך הגיוס בחברה שלו.
בחלק זה של הראיון חשובה מאד הדרך שבה המועמד מספר על עצמו. כאן אסור לטעות, ואנו נתאר את השלב הזה של הראיון בחלק מתקדם יותר של המאמר.
- בחלק הטכני שאורך בין חצי שעה לשעה, המראיין שואל שאלות מקצועיות בכדי להעריך את הרמה המקצועית של המועמד.
- החלק האחרון הוא בדרך כלל הקצר ביותר, אבל לעיתים עשוי להתארך וכאן העניין תלוי בהתרשמותו של המנהל. כך או כך, זהו חלק שכולל גם שאלות של המועמד ודין על השלבים הבאים של הגיוס.

לפני הראיון - מבנה של תוכנית ההכנה לראיון עבודה

המבנה הכללי של תוכנית ההכנה לראיון עבודה הוא:

1. עליכם לבנות רשימה של כל המקצועות שנדרש לדעת בכדי לעבור בהצלחה ראיון עבודה למשרות רלוונטיות. אין זה פשוט לדעת לבנות את הרשימה וכאן עליכם להתעניין אצל חברים, בחברות השמה או במנועי חיפוש כמו GOOGLE. ניתן גם להיעזר בחומר מסודר של College Design Chip במאמר שדן בבחירת מקצוע בהייטק.

2. עליכם להכין את כל המסמכים שניתן להציג בראיון עבודה, כמו: המלצות, תעודות, גיליונות ציונים, מפרטים של פרויקטים שביצעתם ואחרים. מומלץ בשלב ראשון להציג את המסמכים לאנשים אחרים במטרה לקבל חוות דעת ולתרגל. הכול צריך להיות מאוד מקצועי וברור. אסור לכם להציג מפרט כאשר יש בו פרט מסוים שאותו אתם לא יכולים להסביר.

3. עליכם לבנות תוכנית לימודים, כלומר: ללמוד כל שבוע נושא גדול אחד, לדוגמא: מערכות ספרתיות או מערכות מחשבים ספרתיים. מומלץ לבדוק בפורומים ובאינטרנט מה ניתן למצוא בנוגע לראיונות עבודה בנושאים רלוונטיים עבורכם. עליכם לשאול חברים ולאסוף את השאלות והתשובות מהאנשים שבקרו כבר בראיונות בחברות שונות.

4. קיימים מספר דברים בסיסיים שכל מהנדס תוכנה ואלקטרוניקה חייב לדעת כאשר הוא רוצה לעבוד בהייטק הם:

- תכנות.
- מבוא למחשבים.
- מבנה מחשבים ספרתיים.
- מערכות מחשב.
- אנגלית.

5. מומלץ לבנות דף כתוב "אודות עצמך" ולהתייעץ עם אנשים אחרים ומנסים יותר. חשוב מאוד להציג את עצמך לצורך תרגול מול חברים ואנשים בכירים ולבקש דעתם. להקליט ולהסריט את עצמכם ולהקשיב כיצד זה נראה ונשמע לכם. צריך להתמיד בתרגולים עד אשר תקבלו משוב חיובי מספיק.
דף ה"אודות" צריך לכלול מידע עליכם מתקופת הצבא והלימודים, לספר על התמחות אם זה רלוונטי, על פרויקט הנדסי ועל הקורסים שאתם מרגישים חזקים בהם. בהצגה העצמית, חלק זה צריך להימשך כדקה - שתיים לכל היותר ולהוות מקסימום 1/3 מדף A4.

החלק העיקרי בדף ה"אודות" הוא תיאור העבודה האחרונה הרלוונטית. כאן חשוב להסביר על החברה, על הפרויקט ולציין דברים שעשיתם באופן ספציפי. ברור שהשימוש במושגים צריך להיות נכון והסיפור חייב להישמע מקצועי. עליכם לבדוק וללמוד כל מושג שקשור למקצוע שלכם. אם תעלו מושג שאינכם מבינים בו די הצורך, המומחה שמראיין אתכם יעלה על זה מהר מאוד.

6. עליכם למצוא מידע על חברות שקולטות עובדים ומזמינות לראיונות ולשלוח לשם קורות חיים באופן

מאוד מבוקר.

לאחר הזמנה לראיון

- בכדי לעבור ראיון עבודה בהצלחה צריך לעשות את כל מה שנאמר קודם ועוד:
  - כאשר מזמינים אתכם לראיון, מומלץ לנסות ולברר לאיזו מחלקה זומנתם ומי יראיין אתכם. כדאי לבקש גם הסבר ברור לגבי המיקום של הראיון וכיצד מומלץ להגיע לשם.
  - חשוב לקרוא באתר החברה אם קיים, ואם לא לחפש מידע זמין באינטרנט, וללמוד על נושאים הקרובים לחברה. אם מדובר בחברה שעוסקת בעיבוד אותות – צריך לחזור על חומר של עיבוד אותות, אם חברה שמתמחה בתקשורת – חוזרים למבוא לתקשורת וכן לפרוטוקולים שהחברה מתמחה בהם – כמו USB או SD/MMC.
  - ניתן על פי רוב למצוא ב-LinkedIn מידע על המראיין. בדרך כלל אנשים בכירים מתעשיית ההייטק נמצאים שם.
  - הכלל החשוב ביותר לצורך ההצלחה בראיון עבודה - וזכרו זאת כל הזמן - אתם לא מגיעים למצוא עבודה בגלל שאתם צריכים כסף!!! אתם מגיעים לראיון בכדי לתרום לחברה ולעזור לאותו מנהל לבצע פרויקט ולהוריד ממנו עומס, אתם באים על מנת לתרום מהניסיון, מהידע ומהיכולות שלכם. רק בזה יש משמעות כאשר אתם באים לראיון ורוצים להתקבל. עליכם לשכוח מהאגו ולהנמיך את האמביציות. ראיון עבודה – לא נועד לזה. אתם אנשים מקצועיים ונחמדים ורוצים להצטרף לקבוצת הפיתוח על מנת לתרום מהידע שלכם ולהיות שותפים להצלחת החברה.
  - עוד טיפ מאוד חשוב – עליכם לדעת שעל מנת להתקבל לתפקיד, לא מספיק להיות חכם - צריך להיות מתאים. רוב המנהלים הטובים יודעים את זה. לכן תנסו להתאים לתפקיד ולא להראות כמה אתם טובים באופן כללי!
  - יש להכין את החומר והתיק לפני הראיון: 2-3 עותקים של מסמך קורות החיים, גיליון ציונים, תעודות, מפרטים של פרויקטים, דפים ריקים בכדי לפתור בעיות שיבקש המראיין, עיפרון, מרקר, עט וכל מה שאתם צריכים בנוסף.
  - מומלץ מאד להדפיס מפה ולוח שעות של רכבת או אוטובוסים. אני ממליץ יותר על רכבת ועל תכנון הגעה של שעה לפני השעה המוזמנת בכדי להבטיח שלא תאחרו. איחור לראיון יכול לסמל עבור המראיין אחר בהכנת הפרויקט בעתיד.
  - חשוב ללכת לישון לא מאוחר יותר מ- 23.00 בערב שלפני. אתם חייבים להיות ערניים ורגועים כמה שיותר.
  - מומלץ מאד להגיע מסורקים היטב, ואף מגולחים כשמדובר בגברים. עדיף ללבוש חולצה מכופתרת או במקרה אחר חולצת פולו אבל אנא מכם: אל תלבשו חולצת Short-T פשוטה. גם המכנס צריך להיות אלגנטי או מסוג סלאקס. ההגעה שלכם בלבוש מסודר מראה שאתם נותנים כבוד לחברה ולאדם שמראיין אתכם. תמיד נעים יותר להיות בחברת אדם מסודר ויפה מאשר להפך. אנחנו נקרא לזה – אופנת ראיונות עבודה בהייטק מ-College Design Chip. □
  - ולבסוף, לפני הראיון, המלצה שאולי תישמע לכם לא שגרתית. אם אתם מכירים את עצמכם כאנשים שנכנסים לחרדה במצבי ראיון, מומלץ לקחת כמוסות להרגעה. יש כמוסות על בסיס טבעי ללא מרשם רופא, וכמובן תרופות שניתן לקחת רק באישור רופא. ראיון עבודה הוא תמיד מלחיץ, וחבל לפספס הזדמנות הזאת רק בגלל לחץ כאשר אתם מתאימים מקצועית!!! לי באופן אישי הפעולה הזו תמיד עזרה, וסביר שגם לכם זה יכול לעזור.
  - אני באמת חושב שכל הכלים להצלחה הם לגיטימיים כל עוד לא גונבים והורגים ולא עוברים על החוק. יש כלל מאוד טוב שמשמש היטב את האוליגרכים ברוסיה והוא אומר: את המנצחים לא שופטים!! □

בזמן הראיון – איך להתנהג ולהצליח!?

- ראשית, הגיעו למקום והכנסו למשרדי חברה כ-10 דקות לפני הזמן, לא מוקדם יותר. תאמרו שהגעתם לראיון עבודה, שבו ותתחילו להתרגל לאווירה בחברה ולהרגיע את עצמכם לקראת הראיון. זכרו, כבר

- מהרגע הראשון תהליך המכירה התחיל. אל תשכחו להיות מאוד נחמדים ומצד שני אמיתיים.
- חישבו רק טוב ותהיו בטוחים בהצלחה. אינני יודע מי מכם ספורטאי, אבל בספורט אי אפשר לנצח בלי מוכנות מנטאלית ונפשית. לכן אני ממליץ לחשוב רק על טוב ולהיות בטוחים בהצלחה. בנושא הזה אני מאוד ממליץ על סרט ידוע שנקרא "הסוד" - "THE SECRET" שניתן להוריד ללא תשלום מהאינטרנט.
- כאשר יזמינו אתכם להיכנס לחדר אל תשכחו לכבות את מכשיר הטלפון הנייד והקשיבו לכל מילה של המראיין. נטרלו את עצמכם מכל מחשבה על נושא אחר אפילו אם יש בעיות בבית או בבנק.
- נסו להיות פתוחים ולחייך.
- הציגו את עצמכם, הביטו למראיין בעיניים ולחצו לו את היד באופן יציב ולא רפה.
- השתדלו לענות אך ורק על השאלות שמפנים אליכם, ולשאול כמה שפחות. זכרו, אתם באתם בכדי שיבדקו אתכם ולא ההיפך.
- אם יבקשו מכם לספר על עצמכם, עשו את זה בקיצור, תוך 3-5 דקות.
- היו חיוביים ואל תדברו על דברים שליליים.
- היו אנרגטיים בזמן הראיון. אנשים אוהבים אנשים אופטימיים וחזקים עם הרבה אנרגיות ומינימום פסימיות.
- במידה ושאלו מדוע עזבתם את החברה שבה עבדתם, ובמקרה שפוטרתם, אמרו זאת רק בתנאי שפיתרו הרבה אנשים נוספים. בכל מצב אחר אל תחשפו את כל האמת ועדיף שתדגישו אלמנטים במציאות שמציגים את הפיטורים באופן חיובי יותר כמו למשל: פרויקט שהסתיים או הרצון והעניין שלכם להתקדם מבחינה מקצועית וכדומה.
- אסור לכם לדבר ולהוציא דיבה על יחסים עם מנהל שהיה לכם, אפילו אם הוא לא צודק ולא היה בסדר. המראיין עשוי להזדהות עם המנהל הקודם שלך כמישהו שעשוי להיות המנהל שלך בעתיד. זה לא מועיל וכמו שאמרתי דברים שליליים משפיעים לרעה על ראיון העבודה! עדיף להיות כמה שיותר חיוביים.
- כאשר שואלים אתכם שאלה, חשוב מאוד להבין אותה. לכן, כאשר אתם לא בטוחים שהבנתם את מה ששאלו אתכם, תבקשו לחזור על השאלה, אל תתביישו. מצב זה עדיף מלענות שטויות.
- כאשר שואלים אתכם שאלות טכניות, רצוי קודם לחשוב ולבדוק על הנייר את הפתרון ורק אז לענות.
- חשוב מאוד להיות ברורים, עניינים וקצרים. אבל לא להגזים עם זה. גם כאשר כותבים על הדף, תדעו שמתבוננים בכם ומנסים להסיק מכך מסקנות לגבי אופן העבודה שלכם. תהיו מסודרים בכל דבר. אנטון צ'קוב אמר: "בבן אדם הכול צריך להיות יפה: גם מבפנים וגם מבחוץ!" זכרו זאת!!!
- לעולם! אבל - לעולם! אל תאמרו שאין לכם מושג או שאתם לא יודעים. חשבו ותעלו רעיונות, אפילו כיוון לפתרון. אין בן אדם שיודע הכול. אבל אתם מהנדסים ואתם למדתם למצוא פתרון לכל בעיה הנדסית. לכן חשבו ואולי תעלו על דרך של פתרון. יש גם סיכוי טוב שאם תתאמצו למצוא פתרון, תזכו לרמז מהמראיין שבעצם רוצה שאתם תעברו בהצלחה את הראיון ושהוא לא יצטרך לקיים עוד ראיונות על התפקיד האמור.
- חשוב מאוד להיות מוכנים לשאלות כמו: מדוע אתם רוצים את התפקיד הזה ומדוע אתם רוצים לעבוד בחברה הזאת. לכן תלמדו היטב אודות התפקיד וכן על החברה בכדי שתדעו לענות כראוי: "ברור לי שעל התפקיד הזה חשבתי וחלמתי מזמן וזה בדיוק מה שאני רוצה לעסוק בו" – זו התשובה שצריכה להיות! וזה חייב להישמע אמיתי וצריך להיות ברור למראיין.
- אם ישאלו אתכם באם יש לכם שאלות, תשאלו על התפקיד ועל הפרויקט שאתם הולכים לעבוד בו. נא לא לשאול על התפקיד הבא, על קורסים, על משרד, על משכורת ודברים אחרים שלא רלוונטיים בשלב זה של תהליך הגיוס. דיון על שכר טוב ראוי שיתקיים רק לאחר שעברתם בהצלחה את הראיון.
- אם ישאלו אתכם על דרישות שכר, הטוב ביותר הוא לומר שאתם מעדיפים לקבל הצעה מהחברה, מפני שהגדרת התפקיד והדרישות של התפקיד מוכרים טוב יותר לחברה וכן גם עלות העבודה הזאת ואתם בטוחים שתקבלו הצעה הוגנת מהחברה. אם בכל זאת דורשים תשובה, תדברו על טווח שבו אתם רוצים להיות ולא על מספר מדויק. לדוגמא, בזמן המיתון מהנדס צעיר ולא מצטיין שהוא מועמד לתפקיד לא פיתוחי כמו QA יכול לומר שהוא מצפה למשכורת שנעה בין 10,000 – 14,000 ש"ח. חשוב מאוד לציין פה שבאמת משכורת ראשונה לא חשובה כל כך. מה שחשוב יותר הוא הניסיון והעיקרון לקבל תפקיד והזדמנות להתקדם בקריירה.
- בסוף הראיון תאמרו תודה ותשאלו על השלב הבא, במיוחד אם הרגשתם שהראיון היה טוב.

ולבסוף..

מאמר זה נכתב מכיוון שיש הרבה יותר אנשים שיכולים להצליח בראיונות עבודה מאשר מה שקורה בפועל כיום. אני מכיר הרבה מאוד אנשים שסובלים מזה. מתברר שצריך פשוט להכיר מספר כללים טריוויאליים ואז אפשר להצליח בראיון.

אנו ב-College Design Chip וב-HR Design Chip רוצים לעזור לכם להצליח ולא להניח לכם לחזור על כל הטעויות שאנחנו כבר עשינו בעצמנו. אנו חושבים שחשוב מאוד ללמוד מטעויות של אחרים ולהשתמש בניסיון הנצבר מזה שנים וכך להתקדם. אין טעם בלנסות להתגבר על מה שכבר מזמן ידוע. אם יש לכם שאלות נוספות וצורך בעזרה בהכנה יותר מסודרת, אנא צרו קשר עם אנשי הקולג' ואנו נשמח לעזור ולייעץ לכם בכל מה שקשור לבניית קריירה מוצלחת. אנו גם שמחים להזמין אתכם לבקר בימים הפתוחים שלנו ולקבל עזרה בכל הנושאים האלה. עליה שחלמתם המוצלחת הקריירה בבניית הצלחה לכם מאחל College Design Chip

בכבוד רב

אלכסיי מולצ'נוב, מנכ"ל College Design Chip

(EX VLSI Department Manager, M-Systems) חשיבותה של תוכנית ההכנה לראיון עבודה